

ИНДИГИР УОТТАРА

Муома улууһун
общественной-политической хаһыата
indigir-uottara@yandex.ru

12+

Хаһыат 1953 сыллаахха олохтоммута
Сэрэдэбэ, субуотаба тахсар

2020 с. БЭС ЫЙЫН 10 КҮНЭ СЭРЭДЭ № 46 (5576)

1 июля — Общероссийское голосование по поправкам к Конституции РФ

АЛЕКСЕЙ ЕФИМОВ: НАША ЗАДАЧА - ОБЕСПЕЧИТЬ БЕЗОПАСНОСТЬ ДЛЯ ГОЛОСУЮЩИХ И ЧЛЕНОВ ИЗБИРКОМА

1 июня Президент России Владимир Путин издал указ о назначении даты общероссийского голосования, где граждане нашей страны будут решать вопрос об одобрении поправок, вносимых в Конституцию РФ. Председатель ЦИК РС(Я) Алексей Ефимов разъяснил о том, как будет проходить нынешняя кампания.

Алексей Михайлович Ефимов, председатель ЦИК РС(Я) отмечает, что перед комиссиями стоит первоочередная задача обеспечить достоверность, легитимность итогов голосования. Для граждан будут созданы максимально удобные условия, обеспечивающие доступность и безопасность участков для голосования. Кроме того, уже начал работу информационно-справочный центр ЦИК России. Звонки принимаются по бесплатному многоканальному телефонному номеру 8-800-200-00-20, по которому граждане могут позвонить и задать любые интересующие вопросы.

Как отмечает Алексей Михайлович, в нашей республике планируется работа 799 избирательных участков, из них 791 участок – это постоянные избирательные участки и 8 временных: 3 избирательных участка на полярных станциях, 3 в горнодобывающих предприятиях и 2 в крупнейших медицинских учреждениях нашей республики в г. Якутске.

«Президент России В.В. Путин, издавая данный указ, сразу призвал, что главной задачей избирательной комиссии является обеспечение безопасности здоровья и для голосующих, и для членов избирательных комиссий. Поэтому мы с этой целью принимаем все меры, которые рекомендованы нам ЦИК России совместно с Роспотребнадзором РФ. Все участники голосования, члены комиссий, наблюдатели будут обеспечены средствами индивидуальной защиты (масками, перчатками, санитайзерами). Помещения для голосования будут регулярно дезинфицироваться, подвергаться санитарной обработке, обеспечиваться дистанция на расстоянии 2 метров друг от друга. Также будут приняты меры, чтобы вход и выход для голосующих были разными», – отметил председатель ЦИК Якутии.

В данной кампании не ранее чем за 20 дней начнется досрочное голосование в труднодоступных и отдаленных местностях: для охотников, рыбаков, оленеводов, геологов, работников метеостанций и т.д. «Маршруты уже разработаны. Всего мы намереваемся охватить 500 таких местностей, где проживают и находятся около восьми тысяч избирателей», – добавил он.

«Как известно, механизм «Мобильный

избиратель» впервые апробирован 18 марта 2018 года на период выборной кампании президента РФ. Тогда впервые граждане получили возможность голосовать не только по месту прописки, а также по месту фактического нахождения. Механизм голосования показал свою действенность и на этот раз будет нами применен. Что касается сроков подачи заявлений, желающих голосовать используя данный механизм, можно начинать с 5 июня подавать заявления в ТИК, через МФЦ, ЕПГУ (портал Госуслуги). Кроме этого с 16 по 21 июня также можно подавать аналогичные заявления и в УИК», – прокомментировал Алексей Михайлович.

В целях исключения распространения коронавирусной инфекции принято решение организовать голосование на дому в течение семи дней. «Это уникальный случай. Можно в течение недели, начиная с 25 июня голосовать и в помещениях избирательных участков, и вне помещений избирательных участков, т.е. на дому. Если гражданин не может покинуть свой дом, то для него будет организовано выездное бесконтактное голосование. Члены УИК вручат ему пакет, в котором содержится бюллетень для голосования, заявление, защитная маска, перчатки и авторучка. Получив этот пакет бесконтактным способом, гражданин заходит обратно в свою квартиру, там заполняет бюллетень, после этого, выйдя из квартиры, вкладывает бюллетень в переносной ящик для голосования», – подытожил Алексей Ефимов.

Iulus.media.ru

ХИФУ исторической факультетын история, общественное уонна политология кафедратын сэбиэдиссэйэ Ольга Парфенова бэлиэтэбитинэн, дойду Конституциятыгар уларытылары киллэри кэм ирдэбилэ: Сүүрү Сокуон ылыллыбыта 27 сыл буолла, уопастыба уларыйда.

Бэһэнэ дойдуну президент Владимир Путин РФ Конституциятыгар көннөрүүлэри киллэригэ куластааһын ытыллар күнүн анаата. От ыйын 1 күнүгэр дойдуну хас биридди олохтооҕо быһаары ылыахтаах: көннөрүүлэри ылынабын эбэтэр ылыммаппын диин.

Политолог Ольга Парфенова быһаарбытынан, көннөрүүлэр судаарыстыба

Политолог: Конституцияба көннөрүүлэр судаарыстыба бырааба бөбөрүүрүгэр туһуланаллар

быраабын уонна гражданскай уопастыбаны бөбөрөгүтүгэ туһуланаллар. Кини этэринэн, судаарыстыба чэхчэ күүстээх уонна онно сэргэ сайдыылаах гражданскай уопастыбалаах буолабына, бу бастын түмүгү биэрэр. «Судаарыстыба уонна уопастыба тэҥинэн сайдыылаах буоларыгар дьулуһуохтаахпыт», — диэтэ Парфенова.

Маны сэргэ политолог Конституцияба нэһилиэнньэ социальнай мэкитэ чөлүкөйдүк сурулларын бэлиэтээтэ. Тыл туһунан этиигэ

болҕомтогон уурда: «Нуучча тыла дойдуну үгүс олохтообор иккис төрөөбүт тыллара буолар. Бу тыл — уопсай тыл, оттон судаарыстыбаны тэрийиңгэ бары норуоттар кыттыны ылыбытара».

Ольга Парфенова Конституцияба президентинэн киллэриллибит көннөрүүлэри ылыны судаарыстыба уонна уопастыба сайдытыгар үтүө эрэ түмүктээх буоларыгар эрэнэрин биллэрдэ.

СИА.

СИРИ СИКСИГИНЭН

РФ. Киин быбардыр хамыһыйа куластааһынна алта көрүнү киллэрэр. Ол иһигэр электроннай уонна алтыһыта суох. Онон атын куоракка бара сатааһын, харангыһын, доруобуйа туруга да бүлүтүөнү толорууга хааччахтааһыны онорботтор. «Парламентская газета» хаһыат Россия олохтоохторун уопсай куластааһыннарыгар хайдах кыттыахха сөбүн быһаарда. Куластааһынна кыттар туһунан сайабыллыһынны Госуслуга порталыгар, элбэх функциялаах киингэ (МФЦ), территориятаабы уонна учаастактаабы быбардыр хамыһыйаларга (ТИК уонна УИК) бириэххэ сөп. УИК-тарга сайаапкалары бэс ыйын 16 күнүттэн ылааллар, атын үөһэ ааттаммыт көрүннэри бэс ыйын 5 күнүттэн тутталлар. Бу бэс ыйын 2 күнүгэр ЦИК сайаааччыта Элла Памфилова публикаҕа билиһиннэрбит Конституцияҕа көнөрүүлэри киллэриигэ куластааһын сана бэрээдэгинэн оноһулунна. Сайаапкалары бэс ыйын 21 күнүгэр күнүс 14:00 чааска — госуслуга порталыгар Москва бириэмэтинэн ылан бүтүлэр. Куластыгар бэйэбэр сөптөөх учаастагы «ТИК и УИК на карте России» сервисинэн талыаххын сөп. Эскөтүн киһи пропискалаах сиригэр куластаабатын сайабыллыһыннан биллэрэбин, тута испийһэктэн уһуллар. Ити эрээри куластааһын күнүгэр диэри бэйэтин быһаарыһын уларыттын уонна пропискалаах сиригэр кэлэн куластын сөп. Манньык түбэлтэбэ хамыһыйа «Выборы» ГАС нөҕү бу киһи өссө ханна да куласты илгин чуолкайданан баран биридэ бүлүтүөнү биэрэр.

СӨ. Саха сиригэр биер кэлим эксээмни ытыгыга бэлэмнэнэлэр. Эксээмэн туттарааччылары эрийэ-буруйа олордугу, дезинфекциялыр сирэстибэлэри туттуу, термометрдар, биридэ эрэ туттулар уу иһэр ыстакааннар уонна да атын элбэх — Биер кэлим эксээмни тэрийээччилэр оскуоланы бүтэрээччилэр доруобуйаларыгар куттал суоһаабатын туһугар үлэлиэхтэр. Үөрэх министэристибэтигэр дойду кылаабынай эксээмнин туттарыга бэлэмнэни туһунан көпсөтүлэр. Бэс ыйын 16, 25, 26 күнүгэр эксээмэн ытыллар пууннара бэлэмнэни тэрээһинин ытыахтара, оттон бэс ыйын 29 күнүгэр оҕолор кыттыта суох БКЭ-ни боруобалыахтара — техническэй өрүттэрин, систиэмэни уонна эксээмэн пууннарын үлэһиттэрин. Тустаах министир Михаил Сивцев эрдэ иһитиннэрбитинэн, быйыл Роспотребнадзор ирдэбиллэн, оҕолору эксээмэн кэмгэр эрийэ-буруйа олордугу, социальной дистанция 1,5 м тутуһуллуоҕа. Дезинфекциялыр сирэстибэлэр пууннар аайы баар буолуохтара, салгыны ыраастыыр тэриллэр, кыраадыһы кэмниир термометрдар уонна да атын оҕо куттал суоһаабатыгар ылыллар миэрэлэринэн толору хааччыллыахтара. Эксээмэн иннинэ генеральной уборка оноһуллуоҕа. Бу барыта Саха сирин үрдүнэн булгуччулаахтык тутуһуллуоҕа. Холобур, Үөһэ Бүлүү улуһун территориятыгар биэс сиргэ баазаланан эксээмни ытар пуун үлэлибэ. Манна 98 быйыл оскуоланы бүтэрээччилэр уонна биэс ааспыт сыллаабылар итинэн өрөспүүбүлүкэ атын үөрэҕин тэрилтэлэрин бүтэрээччилэр кыттыны ылаахтара. Үөрэх управлениын начальнига Спиридон Борбуев иһитиннэрбитинэн, БКЭ-ни хаачыстыбалаахтык туттарыга анаан ирдэнэр бары миэрэлэр тутуһуллаллар, пууннар техническэй өтүнэн хааччыллаллар.

СИА матырыйаалларын.

Оройуон дьаһалтатыгар

Муоматаабы полиция отделын начальнига **С.С. Рожин** начальник солбуйааччытынан сана үлэли кэлбит М. М. Егоровы билиһиннэрдэ. Ааспыт нэдиэлэбэ 5 иһитиннэри кирибитигэр, онтон 4 суол быраабылагын кэһиигэ, биерэ сааһын сиппэтэх оҕо дьыалаларын хамыһыйатын иһинэн боротокуоллар оноһуллубуттарыгар тохтоото. Икки үлэһит обсерваторга үлэлиллэр. Сайынны ыйдар саҕаланналар, оскуола оҕолору түүннэри сылдылларга элбээтэ. Урукку сылларга оҕо хамыһыйатын кытта биергэ боторуллааһыны тэрийэбит, ону сөргүтүүххэ диэн этиилээхпит. Дьуһурустуба кыраапыгың сөбүлэһиннэрэргэ бэлэммит.

Оройуоннаабы киин балыһа кылаабынай бырааһа **Н.Г. Павлова** коронавирустан сэрэхтээх буоларга ураты үрдүк бэлэмнэни эрһинимин ким даҕаны бобо илигин санатта. Дьан ыарыыта оройуонна бэлиэтэммэтэр даҕаны, дьон-сэргэ мааска эрһинимин тутуспаттара баар суол, бэл килиэп маҕаһыныгар атылаһааччылар мааска кэппэтэрин көрөбүт, үксүн эр дьон тутуспаттар. Билигин оройуон киинигэр баар обсерваторга 3 сулууспалаан кэлбит эдэр дьону олохсуттубут. Тутатына ылыллыбыт анаалыстарын түмүгэ кэлбитэ, барыта этэннэ. Биер ыраах киин куораттан кэлбит студент дьэтигэр изоляция эрһинимигэр олодор. Уопсайа 54 анаалыс ылыллыбытыттан барыта этэннэ. Бэс ыйын 8 күнүгэр куораттан кэлбит рейскэ 43 пассажир баар, онтон 15 оҕо, температуралаах дьон суох.

Призывной хампаанна саҕаланна, бары биер күн ыксалынан көрдөрөн бараллар. Хирург суох, кэлэр биллибэт. Суһал балаһаннааҕа уустуктары көрсөбүт.

СӨ «ОдЪКХ» ГУП Муоматаабы филиалын директора **Д.В. Аммосов** сылааһы биэрэр сезон түмүктэнэн, өрөмүөн үлэлэр саҕаланналар диэтэ. Үлэлэрин тохтоптуу хочуолунайдар ититиллэр пууннары туруорабыт. Сотору чааһынай дьэилэри холбуурга биригээдэлэр үлэлэрин саҕалыахтара, куораттан бырайыактыыр специалист кэлэрин күүтэбит. Бастатан туран, Береговой уулуссаттан саҕалырга былааннаһыбыт, онтон Заложнайга холбонуохтаах дьэилэргэ үлэлиэхпит. Күһүөрү Озерной уулуссаҕа кириэхпит.

Төбүлэххэ сана хочуолунай тутууга улахан анара бүтүтэ, хочуоллары туруордулар, атырдыах ыйыгар түмүктүөхтэрэ. Сааһырга бара сылдыахпыт. Икки сана хочуоллары туруорар биригээдэ үлэлибэ. Ханна даҕаны өрөмүөнүүр биригээдэлэр үлэлэригэр киридилэр.

Муома оройуонун судаарыстыбаннай экологическай надзорун инспекциятын сайаааччыта **Ю.Д. Васильев** булчуттар сааскы бултааһынна лицензияларын төннөрүүхтээхтэрин санатта. Лицензиялары туттары бултааһын кэннитэн икки нэдиэлэнэн, ол эбэтэр бэс ыйын 24 күнүгэр диэри болдохтоох, кэмигэр туттарбатахтары улахан ыстараап күүтэр. Рейдэлэр түмүктэринэн 10 боротокуол оноһулунна. Сотору нэһиликтэринэн тустаах тэрилтэлэри кытта тьаҕа маһы сокуоннайа суох кэрдиини хонтуруоллуур анал рейдэлэри тэрийиэхпит.

“Муома” Аан айылҕа пааркатын сайаааччыта **М.Н. Иванов** туристар кэһилэрэ тохтолулубутун кэпсээтэ. Ол эрээри сотору кэһинэн Хабаровская куораттан ученайдар кэллэрэ сабаҕаланар, кинилэр ойуур фондатын үөрэтэллэр. Кэлэннэр тута Сааһырга көтүөхтээхтэр, Хатын Үрэх миэстэтигэр диэн былаанналар.

“Муома национальной нэһилиэк” МТ кылаабынай специалиһа **В.А. Атласова** Өймөкөөнтөн кэлэн военком үлэли сылдырын эттэ. Испийһек эрдэтэн оноһулун балыһаҕа кирибитэ. Ыраах нэһиликтэртэн Чуумпу Кытылтан 2, Сааһыртан 3 призывник кэлбиттэрэ.

Олорор тиэргэннэри уонна территориялары туспарыга “Комфортная среда” программанан аукцион биллэриллэн, куораттан биер хампаанна кыайылаах тахсыбыта. Хантараакка илии баттанна. Спортзал тутуугу куонкурус биллэриллибэ. Ыам ыйын 25 күнүттэн — бэс ыйын 25 күнүгэр ыраастааһын ыйынан биллэриллэн турар. Бары тэрилтэлэр, уопсай, чааһынай дьэилээхтэр хайаан да тусаһаларын ыраастаналлара наада, уопсай субуотуньуктарга көхтөөх кыттыны ыларгытыгар ынырабыт.

«Муома оройуона» МТ
пресс-киинэ.

К сведению жителей!

Момский филиал ГУП «ЖКХ РС (Я)» извещает об отключении водоснабжения теплового пункта «УТК» с 11 по 20 июня 2020 г. в связи с ремонтными работами.

ААБААЧЧЫЛАР ИСТИИЛЭРИГЭР

Хаһыат кэлэр нүөмэрэ б. дь. бэс ыйын 12 күнүгэр тахсыаҕа.

Редакция.

Дойду Президент Владимир Путин РФ Сүрүн Сокуонугар (Конституция) уларытылары киллэрийгэ быыбар даататын чопчулаабыта нэһилиэнньэ сүргэтин көтөхтө, көбүн-нэмин улаатыннарда.

Бу күннэргэ кэлсэппит дьоннорбут бары биир уопсай санаалаахтар, ол курдук быыбарга актыбынай кыттыыны ылан куластааһыны кинилэр гражданский ытык иэһинэн аабыллар. Кырдыгы эттэххэ, коронавирус инфекцията мэхэйдээн Конституцияга киллэриллиэхтээх уларытылар тула элбэх дьон мустуулаах дүүлүлэһиилэр буолбатылар. Ол да буоллар, олохтоохтор сонуну тарбатар ситимнэртэн толору информацияны ыла олороллор диір кыах баар, онон түмүк да үчүгэй буолуоҕа.

Урукку Конституция сорох ыстатыйалара бүгүнгү олохпун баарабай уларытыларыгар ситэри сөп түбэспэт буоланнар, саналы көрүүнү ирдээтилэр. Ол курдук дойду ис-тас политикатын онорооччунан президент тэрийбит Государственной Сэбиэтэ буолуохтаах уонна кини туох-баар быһаарыыны толору ылар боломуочуйаланыаҕа. Коллективной өй-санаа хаһан баҕарар ордук күүстээбэ уонна ылыннарыйлааҕа чуолкай.

Президент үлэлиир болдьоҕо чуопчуланна, атыннык эттэххэ кини икки болдьоххо олоруон сөп. Ол гынан баран, өскө Путин туһунан эттэххэ, киниэхэ сыһыана суох буолла. Өйдүүрбүт курдук, Валентина Терешкова Госдумага киллэрибит этиитэ депутаттар киэн сэнээриилэрин ылан биһирэммитэ (обнуление прежних сроков Путина). Санаттахха, күн бүгүн геополитикага Владимир Путин курдук ыраагы көрөр уонна аан дойдуга эйэлээх, бигэ туруктаах политической архитектураны түстээчи тарбахха баттанар. Ол иһин кини аппаратытын нөнгү Россияны кытта сирдээх сыһыан олохтонно.

Дойду Бырабытталыстыбатын уларытылар кэтэһэллэр, чуолкайдаатахха – президент Федерация Сэбиэтин кытта сүбэлэһэн силовиктары аныр, оттон миниистирдэри Госдума премьер

КӨХТӨӨХТҮК КЫТТЫАХПЫТ

к и л л э р б и т кандидатураларынан аныаҕа. Өйдүүрбүт к у р д у к , Бырабытталыстыба астаапкаҕа тахсар түгэнигэр бары т у т у с п у т у н а н уурайаллара, аны бу у л а р ы й а ҕ а : Бырабытталыстыба

чилиэннэригэр астаапка персональной (биридиилээн) буолуоҕа. Бу сөптөөх: эбээһинэһин кыайан толорбот кини эрэ уурайахтаах.

Федерация Сэбиэтин чилиэннэрэ, сенатордар, хас биір регионтан 2 киһи буолуохтара уонна 30 федеральной сенатордардыын биіргэ үлэлиэхтэрэ. Сана уларытылары киллэрийгэ Президент боломуочуйата улаатта. Холобур, бары прокурордары кини аналалыыр буолуоҕа, суут чөмчөкөлөрө туора быһыыны онордохторуна, кинилэри ууратыыны президент көүлүлөбү. Норуоттар икки ардыларынаагы сууттар быһаарыларын уонна парламент ылынар сокуоннарын президент төһө сөптөөхтөрүн чуолкайдаары Конституционной суукка экспертизага ытыаҕа. Өскө Конституционной Суут сыһанан аахтабына, Президент илии баттабата көнүл буолуоҕа. Түмүктүү таарыйа эттэххэ, манньк уларытылар киірэллэрэ дынчаччы биіремэ ирдэбилин быһыытынан аабыллыахтаах. Биһиги оройуон олохтоохторун санааларын иһиттибит уонна олору ааҕаччыга тиірдибит.

Л. Д. Слепцова, үлэ бэтэрээнэ: – Сүрүн Сокуонна уларытыларга үлэ киһитигэр уонна биэнсийлээхтэргэ улахан болҕомто ууруллубутун олус биһирээтим. Мин санаабар, үлэ төлөбүрүн алын кээмэйэ тийинэн олоруу таһымьтан кырата суох буолуохтааҕа уонна ону Конституция мэктиэлиирэ улахан дыала. Манньк мэктиэлээһиннэ сыллата биэнсийэни индексациялааһын эмиэ киірбитэ үөрүлүөх. Дьинэр, урут даҕаны МРОТ уларыта турара, ол гынан баран уларыты киірбитэ төрүт Сокуонна сурулуохтааҕа кини халбаннаабакка туолуохтаабын

кэрэһелиир. Аны туран, уларытыларга чунуобунньуктарга, дыкутааттарга уонна судуйаларга омук сирдэригэр гражданстволара суох буолуохтаабын туох да аһара сэргээтим. Санаан да көрдөххө, хайа эрэ омук сиригэр олорорго пааспардаах тойон сүүс бырыһыан биһиэхэ кыһаллыа дуо? Арааһа, билигин оннук тойоттор бааллар быһыылаах, куластааһын түмүгэр кинилэр бэйэлэрин бодолорун тардынарга тийиэхтэрэ. Саамай сөптөөх уларытылар киіриэхтэрэ, онон үөрэ-көтө куластааһынна кыттарга бэлэммит, үөлээннээхтэрим эмиэ оннук санаалаахтар.

Н. Г. Павлова, эмп үлэһитэ: – Кырдыга, уларытыларга «русский народ – государствообразующий в многонациональном союзе равноправных народов» диэни кыайан өйдөөбөккө саарбахтаан ылбытым. Онтон болҕомтолоохтук аахтааха чуолкай өйдөнөр: тыһыынча сыллар историялаах Россия «правопреемник и правопродолжатель СССР» диэн баар. Биһиги бары сэбиэскэй сойуустан тахсыбыппыт. Онно олорбут бары норуоттар нуучча норуотун кытта биір сомоҕо күүс буоламмыт дойдубутун көмүскээн, чэлгийэ сайыннаран кэлбиппит. Бүгүн биһиги ол историческай кырдыккыт Россиянан салтанар, сүүһүнэн ахсааннаах араас омуктар бары субъектарга нуучча норуотун кытта тэбис-тэн бырааптаах буоламмыт олохпун тутубут айабыт. Урут «общность людей – советский народ» диэн баар эбит буолабына, аныгы кэмнэ киэн туттан туран «общность людей – российский народ» диіргэ сөп. Манна ханньк да омук өрө тутуллубат эбэтэр аллара түһэриллибэт, нуучча норуота (Россия норуота) государствоны үөскэтэр диэни кытта сөбүлэһбин.

Буолаары турар быыбар улахан событие, биһиги гражданский позициябытын көрдөрүөхтээхпит. Оройуон олохтоохторо мэлдьи буоларын курдук көхтөөх кыттыыны ылаалларыгар саарбахтааһын суох.

Афанасий ИВАНОВ.

Өрөспүүбүлүкэбэ

Саха сиригэр 300-тэн тахса эдэр исписэлиис эбии төлөбүр ылыаҕа

Тыа хаһаайыстыбатын үөрэбин кыһаларын бүтэрэн тахсыбыт эдэр специалистар тыа сиригэр баран үлэлиилэрин көбүлүүр сыалтан СӨ бырабытталыстыбата үс сыл устата ыйдаагы эбии төлөбүрү көрбүтэ.

Төлөбүр «2012-2020 сс. Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр тыа хаһаайыстыбатын уонна тыа бородууксуйатын онорон таһаарыыны сайыннарары» судаарыстыбаннай бырагырааманан тыа сиригэр ТХПК, фермерскэй хаһаайыстыбага үлэлиир эдэр специалистарга көрүлүр.

2020 сыл олунньу ыйыгар бу төлөбүр кээмэйин улаатыннарар уонна ирдэбиллэригэр уларыты киллэрэр туһунан Ил Дархан Ыйааҕа тахсыбыта.

Ирдэбилгэ уларыты туохха сыһаннаабыт? ТХПК уонна

бааһынай хаһаайыстыба тыа хаһаайыстыбатынан дыарыктанар субъектар биір реестэрдэригэр баар буолуохтаах. Эдэр специалист манна үлэтэ сүрүн үлэтинэн буолуохтаах. Эдэр специалист «Инженерное дело, технологии и технические науки», «Сельское хозяйство и сельскохозяйственные науки», «Экономика и управление», «Юриспруденция» диэн үөрэҕи баһылаабыт буолуохтаах. Төлөбүр 9 тыһ.—15 тыһ. солк. диэри кээмэйдээх, кээмэйэ үлэһит ханньк үөрэҕи бүтэрбиттэн тутулуктаах.

Бүгүнгү туругунан ыйдаагы төлөбүрү 24 улууска тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар үлэли сылдыар 331 эдэр специалист ылыаҕа.

СИА.

Салайааччылыын кэпсэтии

Дмитрий Аммосов: «Биһиги үлэбит — күннэтэ тыын суолталаах үлэ»

Оройуону сылааһынан хааччыяр олох-дьаһах коммунальнай хаһаайыстыбатын тэрилтэтэ быйылгы 2019-2020 оттук сезонун этэннэ түмүктээтэ. Күннэтэ сайыннары-кыһыннары түбүктээх үлэлээх тэрилтэ үлэһиттэрэ, этэргэ дылы, сылы эргиччи үлэлиилэр. Ол курдук, аны сайынны кэмнэ уһун кыһын устата тигинэччи үлэлиир хочуолунайдарга, иттир ситимнэргэ өрөмүөн үлэтэ ытыллар. Бүгүгүнү нүөмүргэ ОДьКХ Муоматаабы филиалын дириэктэрэ Д. В. Аммосовтыын кэлэр кыстыкка бэлэмнэни, сайынны өрөмүөн үлэтин туһунан кэпсэтибитин аабын.

– **Д м и т р и й Викторович, оттук сезонун этэннэ туораатыбыт. Уһун тымны кыһыны сылаас дыһы олон кыстаабыт нэһилиэннэ аатыттан эһизэ, тыын суолталаах тэрилтэ үлэһиттэригэр, улахан махталбын биллэрбин. Аны кэлэр сезонга бэлэмнэни хайдабы?**

– Быйылгы кыстык этэннэ ааста. Улахан саахал суох. Кыһынны суолунан аны кыһын тохсунньуга диэри тийиэхтээх былааннамыт оттук барыта тийилиннэ, сылытар ситимнэ холбонуллар матырыйааллар кэлиилэр. Өрөмүөн сүрүн үлэтэ оройуон киинигэр **Хонууга** ытыллыа. ОДьУоКХ инвестиционной бырагырааматыгар олобуран киин хочуолунай сабыллар, ол оннугар икки улахан теплоууннар тутуллалара былааннаар. Береговой уонна Озернай

магистраль уларыыахтаах. Бу кыһын Халымаба карьерга бэйэтигэр тийэ сылдьан чох тийилиитин кэпсээн кэлбиһит. Собоолооххо икки хочуол өрөмүөннэннэ, трасса оноруута хаалла. **Индибиргэ** барыта холбонон турар, быстах өрөмүөн үлэлэрэ ытыллыаба.

Сайдыга быйыл холбонуу суох, бэлэмнэни үлэлэр барыахтара.

– **Сайынны кэмнэ өрөмүөн үлэтин кэмизэр нэһилиэннэни уунан хааччыы хайдах буолуой?**

– Быйыл сайын сана автоматизированнай ньыманы туһунан нэһилиэннэни суукканы эргиччи уунан хааччыыахпыт. Ити уопуттаах энергетик Александр Романович Москвитин сыралаах үлэтин түмүгэ буолар. Уу үһүс этээскэ диэри баар буолуо. Өрөмүөн кэмизэр учаастактарынан араарыахпыт. Ууну хаһан араарар туһунан олохтоохтору эрдэттэн сэрэтиэхпит. Быһа холоон бэс ыйын уонуттан өрөмүөн үлэтэ сағаланыаба.

– **Улахан үлэ күүтүллэрэбит. Береговой уонна Озернай олохтоохторо өртөн ыла бағарбыт баға санаалара туолууһу. Сана холбонор дыһилэр олохтоохторугар**

туһулаан туһу эттигэр этэй?

– Биһиги өттүбүтүттэн үлэбит диэн магистраль тизгэннэ диэри тардабыт. Матырыйаалы дыһилээхтэр бэйэлэрэ булуналлар. Социальной управление өттүттэн сорох дьонно субсидия керүллэр. Ситимнэ холбуур сағана үлэһиттэрбит тийиилэригэр дыһилээхтэр матырыйаалларын барытын булуна толору бэлэмнээх керсөллөрө үчүгэй буолуо этэ.

– **Олохтоохтору долгутар ыйытыны биэрдэхпинэ сатанар. Арктической зонаға кирибиттинэн сибээстэн, оттук сезонун арыый хойут**

уулуссаға турар кэтэх дыһилэр иттир ситимнэ холбонуохтара. Кэлбит матырыйааллары барытын туһаныахпыт. Кэпсэти быһыытынан сорох матырыйааллары Муома национальной нэһилиэгин дыһалтата (баһылык А. В. Андреев) биэриэхтээх.

Төбүлэххэ «Ремстройбырайыак» тэрилтэ сана хочуолунайы тутта сылдьар. Хочуоллара турдулар, бу күннэргэ оборудованиеларын туруоран эрэллэр. Сезон аһыллыгыта үлэ барыта түмүктэнибэ. **Сааһырга** оскуола хочуолунайыгар икки сана хочуол туруохтаах, балыыһа диэки барар

сығарытан биэрэр кыаллар дуо? Сайын сағаланыыта биһизхэ сөрүүн күн-дьыл турар.

– Оттук сезона хаһан холбоноро-арахсара методической аабылар түмүктэринэн хамсаабат анал графигынан быһыллан турар. Ыаллыы сытар Абый да улууһун ылан кердөххө, кинилэр арктической зонаға биһиги быдан иннибитинэ кирибиттэрэ. Кинилэргэ бири күнүнэн хойут – ыам ыйын 29 күнүгэр түмүктэнэр. Биһизхэ иттир ситим атырдыах ыйын 28 күнүгэр холбонон баран ыам ыйын 28 күнүгэр арахсар.

– **Сөп. Эһизү үлэбит сүннүүнэн өйдөнөр. Оттон билгин МУП тэрилтэ үлэтэ тохтоон турар. Бу боппуруоһу ким дыһайарый?**

– МУП үлэтэ тохтоон, биһиги үлэбит үксээтэ. Уруккута МУП өнгөтүгэр кириэр – смеситель алдыаныыта, шланганы уларытыы, о. д. а. үлэлэри АДС үлэһиттэрэ туорагаллар.

Аны **промывка боппуруоһа**. Дьингэр, федеральной сокуонна олобуран, үп-харчы керүллэн, хас биридии объекка сезон сағаланыыта промывка ытыллыра булгуччу ирдэнэр. Объектар төһө бэлэмнээхтэрин туһунан объект кыстыкка бэлэмин туһунан оноһулуохтаах. Элеваторнай узелга үлэ барыахтаах. Запорной арматураны, грязевиты, тепловой счетчиктары ыраастааһын, бэлэмнээһин үлэлэрэ. Ити үлэлэр ытыллыбатахтарына, объект хаһаайыннарыттан претензия ылыллыбат. Дьиз-уот сылааһа, кыраантан ыраас уу кэлэрэ барыта бу үлэлэр түмүктэрэ буолар. Кэлэр сезон сағаланыыта ПГО докумуонун объекттаран булгуччу ирдиэхпит. Онон УК объектарга промывканы онороннор биһизхэ туттараллар. Элбэх квартиралаах дыһилэргэ хас квартира аайы сууһу оноһулуохтаах. Кылгас сайыммыт начаас бүтэ охсон, икки анаар ыйынан сезон сағаланыа. Онуоха диэри управляющей компания боппуруоһа суһаллык быһаарыллыан наада.

– **Бөх-сыыс кэмизэр тиэллэр дуо? Хомуллубут бөх сыбаалкаға тизийиллэр...**

– Дьэ, бу саамай сытыы кыһалбабыт буолар. Сыбаалка боппуруоһа көтөбүллүбүтэ ыраатта да, дыһала оннуттан хамсаабакка турар. Кулун тутартан сағалаан хас планерка аайы сыбаалка боппуруоһун көтөбөбүн. Сир ирэ илигинэ, халлаан тымныытына, хомуур үлэтэ сағаланыан наада диэн этэ сатаабытым. Билигин туолан турар. Бу кир-хах, бөх-сыыс эрэ буолбакка, араас ыарыы төрдө, кутталлаах адырға кыыл да буулуон сөп. Биһиги бөбү тизийэн илдэбит – бөбү сүөкүүр сирбит суох.

Браах сытар нэһиликтэр ардыгар оройуон олобуттан-дьаһабыттан тэйэн хаалбыт курдук буолааччылар. Ол эрэри билигин тэтимиэх олоххо быстан-ойдон хаалбакка, атын нэһиликтэри кытта сибээһи тутуһаллара, сонуннарын-нуомастарын билиһиннэрэллэрэ хайбаллаах суол. Соторутаабыта республикатаабы "Кыым" хаһыакка икки балаһа тухары Төбүлэх нэһилиэгин баһылыгын Г.П. Соркомов суруналыыс С. Багынановаҕа биэрбит интервьюта тахсыбыта. Онно нэһилиэк сайдыытын инники сорукутара, промышленноһи кытта тутуһар үлэтэ, о.д.а. киэнник сырдатыллыбыттара. Итини тэнэ матырыйаалга тахсыбыт Төбүлэх кэрэ айылҕатын хаартыскалара республика олохтоохторун улаханлык сэнэрдибит буолуохтаахтар.

Бу күннэргэ Улахан Чыыстай уонна Төбүлэх нэһиликтэрин баһылыктарын П.М. Мараказовы уонна Г.П. Соркомовы кытта телефонунан кэпсэттим. Павел Маркович салайар нэһилиэтин үлэтин-хамнаһын бу курдук кэпсээтэ:

Нэһилиэк сонун БАҢЫЛЫКТАР КЭПСИИЛЛЭР

– Билигин Улахан Чыыстай ыстаадаларыгар таба аабыта буола турар. Ааспыкка көппүт самолетунан киин балыһа быраастара кэлэн нэһилиэни доруобуйатын көрбүттэрэ-истибиттэрэ. Быйыл нэһилиэкпитигэр "Искра" совхоз урукку салайааччыта, Ленин аатынан уордан кавалера Н.И. Слепцов төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтибит. Онно аналлаах таба бырааһынныыга буолуохтаах этэ да, коронавирус дьаныттан тохтотуллубута. Николай Ильичкэ аналлаах кинигэ быйыл күһүн тахсыаҕа.

Төбүлэхтэн Гаврил Павлович манньк иһитиннэрдэ:

– Төбүлэххэ сана хочуолунай тутуутугар биэс киһилээх биригээдэ үлэли сылдыар. Быйыл күһүн бүтэрэн үлэбэ киллэрэр былааннаахпыт. Оскуола үөрэнээччилэрэ Инээлигэ походка бара сылдьан, онно тутуллубут оскуолаҕа табличка ыйаатылар. Кыһын устата Опторг

тэрилтэтэ аспытын-үөлбүтүн тизибитэ. Кыһынны суолунан нэһилиэк дьаһалтатын өттүттэн бурдук, саахар курдук бастакы наадалаах бордодуукталары ажалтарбыппыт. Нэһилиэккэ быйыл 66 ынах сүөһү, 252 сылгы кыстаата, онтон 20 ынах, 58 биз төрөөтө. А.Ф. Старков аатынан Төбүлэх орто оскуолатын 2 оҕо бүтэрэн ээрэ, иккиэн үрдүк үөрэххэ барар буоланнар, биер кэлим государственной экссэмэннэри туттарыахтара. Бэс ыйын 24 күнүгэр Кыайыи скверин аһаахпыт.

Кыстык түмүктэнэн, күөххэ үктэммит кэммитигэр баһылыктар, салайааччылар түбүктэрэ хас да бүк үксээтэҕэ. Хотугу кылгас сайынна нэһиликтэргэ үлэни-хамнаһы үмүрүтэр сорок турар.

Т.СЛЕПЦОВА.

Дмитрий Аммосов: «Биһиги үлэбит — күннэтэ тыын суолталаах үлэ»

Күннэ түөртүү көлүөһэ тэстэр. Ону кэһэ сылдьан үлэһиттэрбит уларыталлар. Ханан да техника эргийэр сирэ суох. Эһиилги сылга хаарбах дьыэттэн көһөрүү бырагырааматыгар олобуран эргэ дьыэлэри көтүрүү сабаланыа. Онно «строительная мусор» дьин бөх тахсыа... Биһиги маны сүрүннүүр дьаһалтаҕа суруктары ыппыппыт. Туһааннаах уорганнар – айылҕа харыстабыла, нэһилиэк, оройуон Сэбиэтин депутаттара, общественность манна кыттыһаллара уолдыаста.

Аны ТКО (твердые коммунальные отходы) туһунан. Билигин дьон контейнер турар былаһааккаларыгар баһаам бөһү таһааран бырабар. Хас да сьл мунһууллубут эргэ бөхтөрүн, көтүрүллүбүт тэпилииссэ сэймэгин, матасыкылы, массына арааматыгар тийэ. Ити бөх ТКО киирбэт. Үлэһиттэрбит хайдах гынаахтарай, хомуйалларыгар эрэ тийээллэр. Саамай проблемнай учаастак – Спортивнай микрооройуонна турар иккис уонна үһс нүөмэрдээх сана дьыэлэр. Олохтоохтор хайдах-туох дьаһанан олоһорбут бэйэбитигэр тутулуктаах. Бу олоһор бөһүөлэкипитигэр сыһааммытын көрдөрөр. Олохтоохтор дьон үлэтин сыаналы үөрэни диэхпин баһарабын.

Эһиил филиалытыгар мусоровоз уонна санобработка онорор массыналар кэлиэхтээхтэр. Бу пандемиянан сибээстээн үп-харчы тырыллыытыгар, техника ананан кэлиитигэр уларыһылар да тахсыахтарын сөп.

– *Үлэһиттэринэн хааччылыы*

хайдабы?

– Үлэһиттэрбит бары бастайааннайдар. 176 үлэһит бары социальнай өттүнэн көмүскэллээхтэр. Кинилэр квалификацияларын үрдэтэр үлэ утумнаахтык ытыллар. Бу кыһын учебнай кабинаттан кэлэн оператордары, сварщиктары үрэтэн барбыттара. Ол үөрэх куурсун түмүгүнэн үлэһиттэр разрядтарын үрдэтэн, окладтара эбиллэн, хамнастара эмиэ үрдээтэ.

Аны күһүн эмиэ үөрэх ытылларыгар сайаапка түһэрдибит.

– *Инникитин туох былаан баар?*

– Биһиги үлэбит бүтэн биэрбэт, күннэтэ тыын суолталаах үлэ буолар. Бүгүгүн күннэ сүрүн сорукупут дьин үлэһиттэрбит уонна нэһилиэниэ – биһиги өнөбүтүнэн туһанааччылар олохторун чэпчэти буолар. Собоооххо былырын тыраахтыр ылан абыраннылар. Механизированнай буолан чохторун тыраахтар киллэрэр. Аны быйыл Абытан биер тыраахтар кэлбитин Сааһырга анаатыбыт. Оройуон үрдүнэн икки мас хочуолунай хаалла – Хонууга УДК уонна Сааһырга киин хочуолунайдар. Сааһырга инвестиционнай бырагыраамаҕа киирэн 2021-2023 с.с. улахан кыамталаах сана хочуолунай тутуллара былааннаар. Эһиилги сылга сана гараж тутулуу, сана техника ытыллыа.

Түмүккэ оройуон олохтоохторун,

ОдьУоКХ бары үлэһиттэрин самаан сайын кэлбитинэн эһэрдэлээн туран, хотугу Муомабыт сайда-кэни турарыгар бары бииргэ күөспүтүн-уохпутун ууран туран түмсүүлээхтик үлэлиэбин дьин ынырабын.

– *Дмитрий Викторович, кэпсээниги иһин махтанабын. Үлэбитигэр ситиһиһтэри.*

Ити курдук 60 сылын бэлиэтээбит Муоматаабы ОдьУоКХ тэрилтэтин үлэһиттэрэ оройуонна үлэ-хамнас туруктаах буоларын туһугар, нэһилиэниэ олоһун уйгута тупсарыгар сыал-сорок туруорунан күөстээхтик үлэли-хамсыы сьлдьаллар.

Кэпсэттэ Валентина СТАРОСТИНА.

Хаартыскалар ОдьУоКХ ГУП архыыбыттан ылылыннылар.

ДЪАРБААЛААХ САЙЫЛЫГАР

Түптэ күөх унаар буруотунан уруйданан, Дьарбаалаах эбэбит барахсан сайын олус да тупсара. Оҕо-аймах саната, саха ынахтарын тойонноро саха оҕуһа аяатыыра, ыанньыксыттар күлэн-салан кэпсэтэллэрэ, үүтү сүүрдэр сэппэрээтэр куугунуура – наһаа ахтылданнаах буолара. Итиччэ кыра түөлбөҕэ элбэх да ыал олон ааспыт эбит. Холобур, 1934 сыллааҕы перепись түмүгүнэн манньык ыаллар кыстаабыттар: Н. Н. Слепцов-I (Ньынна), Н. Н. Слепцов-II (Тоонуос), Д. Н. Слепцов, Игн. П. Слепцов, А. Д. Слепцов (Үчүгэй Өлөксөй), Г. В. Слепцов (Булчут), П. Н. Слепцов, Н. А. Слепцов (Сэбиэт Ньюкулай) уо. д. а., уопсайа, 12 хаһаайыстыба. Манна 1931 с. «Кыһыл Сардаҥа» диэн артыал баар буолбут (предс. Гаврил Миронович Слепцов), онтон 1932 с. бу тэрилтэ табаарыстыбаҕа уларыйбыт, 1940 с. Калинин аатынан холкуос тэриллибит (предс. В. Г. Слепцов, Е. Д. Слепцов). 1964 с. Дьарбаалаах сайылыгар ыанньыксыттар А. Н. Слепцова, П. Е. Уваровская, М. А. Атласова, М. П. Старкова, ньирэй көрөөччү М. Н. Сизых, ыанньыксыт Е. И. Слепцова, эдьийбит Боскуо Дайыылабына оҕоньорунаан Бүөтүрдүүн, бостуук Н. Н. Слепцов-I (Ньынна) боуламьыт бэрт үчүгэйдик сайылаан ааспыһыт.

Дьарбаалаах томторун собуруу өттүгэр тыа саҕатыгар турар эбэм Маайа хатына сайын аайы күөх торҕо симэбин иилинэн уруйдуу көрсөрө. Ыанньыксыттар онно анаан хаартыскаҕа түһэллэрэ, кулууп сэбидиссэй А. Е. Слепцов-Байды элбэхтэ хаартыскаҕа ферма олобун кыһын да, сайын да түһэрэн хаһыакка суруйара, таһаарара. Ол элбэх суруйууларын анал папкаҕа тигэн иһэрэ, билигин да дьэ эргэнигэр уруула сытар. Наһаа үйэлээҕи санатиннээт, дарбаана суох, айа-тута, мунһа сылдыбытын билбэтэх эбиппит. Итинник дьонуннаах летопись аҕыйах ыалга баара буолуо.

Сүрдээх аламабай, күлүүлээх-оонньуулаах ыанньыксыттар П. Е. Уваровская, М. Н. Сизых, М. А. Атласова, Е. И. Слепцова, А. Н. Слепцова эдэрдэри үлэҕэ үөрэтэн, сүбэлээн олох түбүктээх аартыгар киллэрбиттэрэ. Оччотооҕу ынах үүтэ хойуута, анаалыс олус үрдүк сыалаах үүт түмүгүн көрдөрөрө. Анаалыһы Дьарбаалаахха центрифугаҕа эргитэн бэйэбит күн аайы онгоробут, маслобойкаҕа эргитэн арыы онорон, тиритии-хорутуу буолара. Ол эрээри илиинэн арыылыыр ордук этэ. «Иллэн кэмнэ, ынах ыамын быһыгар хайаан да оттоон» диэн дьаһал кэлбитэ. Онон оттуур буолан хаалбыппыт. Ол быһыгар эргэ сиилэс дьааматыгар («Ойоҕос сиилэхэ» диэннэ) сүөһү түһэн

хаалан, бөһүөлөктөн ыччаттар Алексей Егоровичтын кэлэннэр, ол ынаҕы быһаан тураллар. Ыанньыксыттар куйаас, ыам бырдаҕа былыт курдук ыйанар кэмигэр былааннарын этэннэ толорон, Суон Тиит бөһүөлэгэр кыстыкка кирибиппит. Ол саҕана биригэдииринэн Е. И. Мытыкынова, эдэр комсомолка кыыс үлэириэр, сүрдээх дьаһаллаах этэ. Субуотунньуктары тэрийэрэ, фестивалга ситиһилээхтик кытыбыһыт, биригэдиирбит наһаа ырыаһыт этэ.

Бэрт өрдөөбү, Старостин Петр Филиппович диэн хос-хос эһэбит балаҕана ол саҕана чөл турбута. Арҕаа диэки кырдалга Корякин Роман Ильич диэн Дайыыла оҕоньор күтүөтүн балаҕана эмиэ «Кыым» хаһыатынан обуойданан сэнэх көрүннээх этэ. Билигин, хомойоох иһин, ити саха балаҕаннарын оннуулаах эрэ хаалбыт, сэргэлэрэ эмэбирэн баран суох буолбуттар. Ити курдук эһэлэрбит, эбэлэрбит олохторун историялара үһүйээннэ эрэ хаалбыт.

Ааспыт сайын научнай экспедиция дьоно кэлэн, Кумах Сыһыыга баар былыргы Алексей Алексеевич Слепцов (Сэмэнчиктэр эһэлэрэ) балаҕанын киинэҕэ устан, астынан барбытара. Салайааччылар историческай пааматынньыктары харыстыыр департамент директора Н. А. Макаров уонна кинорежиссер, сценарист СӨ искусствотун үтүөлөөх деятелэ С.Н. Ермолаев-Сизэн Өкөр Слепцовтар сиэннэрэ туруорбут бэлиэ стелаларын сэргии көрбүттэрэ. Онон аныгы көлүнэ дьоно уруккуну сыаналыыр, үйэтигэр толкуйга кириллэрэ наадалаах кэмэ кэллэ.

Билигин элбэх сыллар ааспыттарын кэннэ сайылыкпыт ахтылҕана, алтан сибэкки симэхтээх, ойуу-дьарбаа оһуордаах Дьарбаалаах томторо

ыччаттарын суохтаан, өтөхсүйэн, улахан уу кэнниттэн сири симэҕэ кэхтэн, кэрии тыаҕа кэҕэ этэрэ эрэ уруккуну, оҕо сааһы өйдөтөн ааһар. Кырдыаҕастарбыт билигин бары суохтар, ол иһин 1925 с. Өксөкүлээх Өлөксөй бу манна Өймөкөөнтөн Абыйга ааһарыгар, Дьарбаалаах олохтообун Николай Слепцову (Тоонуос) кытта аргыстаһан ааспытун туһунан номох умнуллан эрэр. Аара Хонууга Ньюкуола танаратын дьэтиин олбуорун иһигэр, чугастааҕы түөлбэлэр дьоннорун мунһан, сэһэргэһэн, кэпсэтэн ааспыт. «Сотору олох көнүө», – диэн эппитин Уйбаан Өндөрөһөйбүс (Куссуот оҕоньор) өйдөөн хаалбытын кэпсиирэ. Айанна сылдыр буолан, таһаһа наһаа боростуой эбитэ үһү. Онтон Орто Дойду нэһилигэр Чукча Уйбаанна (Старков) сынньанан баран, салгыы Абыйга, Тоонуос Ньюкулай арыалдьыттанан этэннэ тийибиттэр. Ньюкулай оҕоньор: «Абыйга диэри наар ырыанан (тойугунан) айаннаабыта», – диэн сөбөн ахтара үһү.

Ити курдук Дьарбаалаах эбэбит айан суолугар турар буолан, элбэх хоһоно сылдыбыт, сэһэн-сэппэн дэлэйбит сирэ эбит. Билигин федеральной суол ньыгыл таастан кутуллан, Дьарбаалааҕы илин өттүнэн сыыйыллан ааһар, Лүөһөп томторун саамай ортотунан. Инньэ гынан кэлэр-барар уу сырыыта быһыттанан, сириң нүүура уларыйбыта сүрдээх. 21-ис үйэҕэ тиэхиньикэ сайдыбыт кэмигэр, олох ирдэйилэ ураты. Арай санаттан сүөһү, сылгы дэлэйдэҕинэ, ферма баар буоллаҕына эрэ, урукку чөлүгэр майгыннаах этэ. Эмиэ түптэ күөх буруота унааран сайыны уруйдаан, чыгычаах ырыатынан туолан, уруккуну санатыах кэмэ кэлэрэ буоллар.

Эцэрдэлибит!

Убаастабыллаах сэриг сьллэрын оьолоро, үлэ бэтэрээннэрэ!

Энигини Улуу Кыайыы 75 сьлынан, улууканнаах, ерөгөйдөөх үбүлүөйүнэн итиитик эьэрдэлибит!

Аан дойдуну аймаабыт Аба дойду сэриитэ саьаланаатын кьтта «Тугу барьтын Кыайыи иһин!» дьэн өй-санаа дьону ыга кууспута. Ол саьанааьы оьолор кьра саастарьттан улахан дьону кьтта тэниэ кэриэтэ холкуос араас үлэлэригэр сьлдьыспьттара. Сэриг ьар сьллэрыгар тыылга, сэриг кэниинэьы урусхалы чөлүгэр тьһэриигэ үлэлэьбит оьолор билигин саас баттаан, айьлба тьһыс ьйааьынан улам аьыйаан иһэьтииллэр. Онон кинилэр билигин ьччат дьоллоох олоьун тусупут кьлааттарьн үрдүктүк сьаналыьрыьт – биһиги ьтык иэспит буолар.

Эниэхэ барьгытыгар этэниэ буолууну, чэгиэн туругу, дьолу-соргуну, ьраас халлааны, эйэлээх олоьу баьарабыт!

Төбүлэх орто оскуолатын үөрэнэччилэрэ.

Тапталлаах ийэбитин, эйэбэс эбэбитин, ьтык-мааны киһибитин, үлэ бэтэрээнниг **ФЕДОРОВА Акулина Алексеевнаны** 75 сааскын туолбут үбүлүөйүнэн итиитик-истинник эьэрдэлибит!

Биһиги туспугугар кьһамньын, тугунан да кэмнэмэт көмөн, эйэбэс сьһыанын, сүбэн-аман иһин маьтанабыт.

Күндү киһибитигэр эстибэт эрчими, чэгиэн туругу баьарабыт. Кырдьар сааска бас бэриммэккэ мэлдьи бу курдук сэргэьтик сьрыт, доруобай буол дьэн баьа

санаабытын этэбит. Эйигинэн киэн туттабыт, таптыьбыт.

Эьэрдэни кьтта кьргьттэригэр, күтүөтүн, сьиннэригэр.

Оьо сааспыт умнуллубат дьоллоох кэмнэрин аргьһын, оскуоланы бииргэ үөрэнэн бүтэрбит күндү дьүөгэбитин **ФЕДОРОВА Акулина Алексеевнаны** 75 сааскын томточчу туолбут дьоһун-мааны күнүнүнэн итиитик-истинник эьэрдэлибит!

Эйиэхэ күн сирин бары кэрэтин, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны баьарабыт. Үгүс үөрүүлэх күннэри, чугас дьонун, оьолорун, сьиннэрин тапталларьгар угуттанан өссө да уһуннук, дьоллоохтук олоь дьэн алгыьыьт.

МОО 1964 с. бүтэрбиттэр.

Самаан сайын кэлбитинэн, үтө дьоммутун убаастыьр эдьийбитин **Акулина Семеновна**, күтүөппүтүн **Алексей Егорович УШНИЦКАЙДАРЫ** ьал буолан олоьбуккут 55 сьлынан уруйдуубут-айхаллыьбыт!

Эниги улуускут дьонугар, ьччакка үтө холобуру көрдөрөн дьон-сэргэ маьталын ьларгытын, инники суруйбут дьон этьитин улууспут салайаачьылары өйүөхтэрэ дьэн эрэнэбин.

Биһиги, суон тииттэр, энигини улахан дьэ кэргэн аламабай ийэтэ-аьата, эбэтэ-эһэтэ, үтө санаалаах дьон буоларгытынан киэн туттабыт уонна маьтанабыт. Этэниэ, доруобай буолун.

Суон Тииттэн И. Г. Слепцов.

ТӨБҮЛЭХ. Оьо көмүскэлин күнэ нэһилиэккэ бэрт сэргэьтик буолан ааста. Бу тэрэьини төрөппүт түмсүүтэ (сал. Е. Е. Вожжова) салайан ьытта. Алын сүһүөх оьолоро «Сказочные гонки» күрэхтэниигэ икки хамаанданан кьтынньылар, бастакы (сал. Мирик Ковлеков), иккис – (Эрчим Эверстов) сэттэ түһүмэххэ күөн көрүстүлэр. Бэрт эрийсиилэх түһүмэхтэр кэниилэригэр Эрчим хамаандата инники таьыста. Оьолорго минньигэс бириистэр туттарылынньылар. 5-11 кьлаастар оьолоро, устудьуоннар, ьччаттар 4 хамаандаба арахан мини-футболга күрэхтэстилэр. Бастакы миэстэьэ оскуола-1 (кап. Петя Никулин), иккис – ьччаттар (кап. Айаан ьыковскай), үһүс

устудьуоннар (кап. Александр Кудрин), төрдүс – оскуола-2 (кап. Степа Григорьев) буоллулар. Эмиэ минньигэс бириистэри туттулар. Кыргьттарга квест-оонньуу ьытылынна, 3 бөлөххө

Нэһилиэк сонуннара ОБЪО КӨМҮСКЭЛИН КҮНҮГЭР

арахан өйдөтөн биэриг көмөтүнэн ьырааһынньыктааьы сьурпиз көрдөрдүлэр. Уон көмөнү таайаннар Карина Попова, Мила Никулина, Олеся Кириллина бастаатылар, Уйгууна Никулина, Юля уонна

Валерия Стручковалар иккис, Уруйдаана Слепцова, Оксана Эверстова, Аля Кириллина үһүс таьыстылар. Эмиэ минньигэс бириистэр бэрилиннилэр. Бу ковид-19 ьарыьыны кьйдаан, аьыйах киһилэх тэрэьиннэр буолаллара дьону-сэргэни кэрэхсэтэр.

Людмила СТРУЧКОВА.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ село Хонуу

	Среда 10 июня	Четверг 11 июня	Пятница 12 июня	Суббота 13 июня
Дневная температура	+17	+13	+19	+20
Ночная температура	+12	+7	+9	+9
Давление	734 мм	736 мм	732 мм	736 мм
Ветер	4 м/с (СЗ)	1 м/с (ЮВ)	2 м/с (ЮВ)	2 м/с (ЮЗ)
Облачность				
Осадки				

**ИНДИБИР
УОТТАРА**

Хаһыакка сурутун!
2020 сьл
бастакы анарыгар

Тэрилтэлэргэ – 1320 солк.
Биридиилээн дьонно – 660 солк.

Хаһыакка сурутууну **Евдокия Ивановна Слепцова ьытар**, эбэтэр редакцияба кэлэн суруйтарыаьха сөн.

Администрация и профком филиала Момского района ГУП «ЖКХ РС (Я)» выражают глубокое соболезнование нашему работнику Петрову Петру Петровичу, родным и близким по поводу кончины после продолжительной болезни любимой жены, матери, бабушки

ПЕТРОВОЙ

Наталья Ивановны.

Крепитесь, скорбим вместе с вами.

Бииргэ үөрэммит доборбут, дьүөгэбит, «Кэнчээри» д/с нитээччигэ

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

ыараханньк ыалдьан олохтон барбытынан ийэтигэр Светлана Куприяновна, таптыр кэргэнигэр Петр Петровича, оҕолоругар Светлана, Маша, Илюша, сиэннэригэр, күтүөтүгэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит.

Биһиги Наташабыт сырдык мөссүүнэ сүрэхпитигэр үтүө өйдөбүл буолан сылдыһа.

Бииргэ үөрэммит добогторо МОО 1988 с. бүтэрбиттэр, кыл. сал. А.В. Старкова.

Убаастыыр чугас дьоммутугар Анатолийга, Александрга, Людмила, Зоя, кинилэр дьизэ кэргэтигэр тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ, үлэ бэтэрээнэ

ВОЖЖОВА София Егоровна

уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытыгар дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит.

Лариса, Сардаана, Данил.

Тапталлаах балтыбыт, дьүөгэбит, эдьийиби **ВОЖЖОВА София Егоровна**

ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн дьизэ кэргэнигэр, бары чугас дьонугар, дьүөгэлэригэр дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Отоннуу, балыкты кэрэ айылҕабытыгар бииргэ сылдырбыт, төрөөбүт тылбытынан астына көпсөтөрүбүт. Кини куруук күлэ-үөрэ, мичилий сылдыра, дьонго наһаа истин сыйһаннаа.

София Егоровна кэрэ бэйэтэ дууһабытыгар сүрэхпитигэр өрүү баар буолуо.

Кытаан тулуйа сатаан.

Рожиннар, Атласовтар, Соркомовтар.

Күндүтүк саныр убайдарбар Анатолийга, Александрга, эдьийдэрбэр Люда, Зоя, бары балыстарбар, бырааттарбар, кинилэр дьизэ кэргэтигэр таптыр ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ, үлэ бэтэрээнэ

ВОЖЖОВА София Егоровна

ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.

Балтыгыт Виола уонна мин дьизэ кэргэним.

Администрация МО «Момский район» выражает глубокое соболезнование своему работнику Терешкиной Елене Ивановне, ее матери Светлане Куприяновне, всем близким и родным в связи с безвременной кончиной горячо любимой дочери, сестры, жены, матери, бабушки

ПЕТРОВОЙ Наталья Ивановны.

Скорбим вместе с вами, разделяем боль утраты.

Күндү бырааптыгыгар Петяга, оҕолоругар Светага, Машага, Ильяга, кыракий сиэннэригэр, ийэтигэр Светлана Куприяновна, эдьийиңгэр, убайгыгар, балтыгар күндү тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ, кыыстар, балтылара, эдьийдэрэ

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн туораабытынан дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.

Убайың, эдьийдэриң, сагаһың, чугас аймахтарың.

Выражаем глубокое соболезнование Маше и всем ее близким по поводу кончины после тяжелой болезни любимой матери

ПЕТРОВОЙ Наталья Ивановны.

Скорбим вместе с вами, крепитесь.

Выпускники 11 «а» 2019 г., классные руководители и родители.

«Чуораанчык» детсада бииргэ үлэстэбит кэлиэгэбит

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан ийэтигэр Светлана Куприяновна, кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.

Е. Черова, М. М. Слепцова дьизэ кэргэни.

Администрация и профком филиала Момского района ГУП «ЖКХ РС (Я)» выражают глубокое соболезнование родным и близким по поводу кончины после продолжительной болезни ветерана ЖКХ, любимой жены, матери, бабушки

ВОЖЖОВОЙ Софии Егоровны.

Крепитесь, скорбим вместе с вами.

Күндү дьүөгэбит

ВОЖЖОВА София Егоровна

ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан дьизэ кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, бары чугас дьонугар дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.

А. В. Кулькова, Е. П. Слепцова.

Бииргэ үөрэммит табаарыспытыгар, доборбутугар Вожжов Александрга, кини дьизэ кэргэнигэр таптыр ийэтэ, эбэлэрэ

ВОЖЖОВА София Егоровна

ыараханньк ыалдьан олохтон туораабытыгар дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит.

МОО 1997 с. бүтэрбиттэр, кыл. сал. Попова Г. С.

Муома үөрэҕиригэр салалтатын, идэлээх буолуу сойууһун аатыттан ытыктыр кэлиэгэбитигэр, оскуолаҕа кириэхтэрин иннинэ ээби оҕолору итиигэ өр сыл үлэстэбит Петрова Светлана Куприяновна, кини оҕолоругар таптыр кыһа, балтылара, эдьийэ, «Кэнчээри» дьааһыла-сад иитээччигэ

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Кини ыраас санаата, сэмэй майгыта биһигэ сырдык өйдөбүл буолуо.

Убаастыыр балтыбыт, эдьийиби

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

уһун, ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан саҕаспытыгар Светлана Куприяновна, күтүөппүтүгэр Петр Петровича, оҕолоругар, күтүөтүгэр, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Наташабыт барахсан сырдык мөссүүнэ сүрэхпитигэр куруук баар.

Кытаан тулуйа сатаан.

Петрова М. М., Слепцов М. С., Черемкина Н. С., Корнилова Е. С., Слепцов С. С., кинилэр дьизэ кэргэниэрэ, оҕолоро.

Бэтэрээннэр оройуоннаагы сэбиэттэрэ, Арчы дьизэтин кэлэктибэ убаастыыр бэтэрээммитигэр Петрова Светлана Куприяновна күндү оҕото, бииргэ төрөөбүттэригэр балтылара, эдьийдэрэ, дьизэ кэргэнигэр күндү ийэлэрэ, таптыр кэргэнэ, эбэлэрэ

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

уһун, ыарахан ыарыттан олохтон барбытынан дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.

Убаастабыллаах Светлана Куприяновна, кини оҕолоругар, сиэннэригэр, Петр Петровича, оҕолоругар, бары аймахтарыгар күндү кинилэрэ, кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар аһыгытын тэннэ үллэстэбит.

И. И. Винокурова, Р. П. Былбанаева.

Бииргэ үөрэммит дьүөгэбитигэр, табаарыспытыгар Терешкина Елена Ивановна таптыр эдьийэ

ПЕТРОВА Наталья Ивановна

ыарахан ыарыттан күн сириттэн туораабытыгар дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит.

МОО 1992 с. бүтэрбиттэр.

Истинник саныр дьүөгэбит **ВОЖЖОВА София Егоровна** ыараханньк ыалдьан олохтон барбытынан дьизэ кэргэнигэр, бары чугас дьонугар, дьүөгэлэригэр дириг кутурҕаммытын тирирдэбит.

Бар сүтүккүтүн тэннэ үллэстэбит. Үтүө киһи туһунан сырдык өйдөбүл өлбөдүйүө суо.

И. И. Винокурова, Р. П. Былбанаева.

Тэрийээччи: СӨ **Бырабытталыстыбата, "Сахабэчээт" СӨ Судаарыстыбаннай автономнай тэрилтэтэ. Таһаараччы: "Сахабэчээт" СӨ Судаарыстыбаннай автономнай тэрилтэтэ.**
677000, Дьоксуукай к. Орджоникидзе уул., 31 №-р, 124 каб., тел./факс: 8(4112)343917.
e-mail: sakhapечchat@mail.ru
Генеральнай дириэктэр Н. М. Стручкова.

Сибээс эйгэтин информационнай технология уонна маассабай коммуникацияга надзорун федеральнай структуратын Саха сиринээҕи бырабыланынатын 20.06.2019 с. бэриллибит сибидиэтэлиститэтин ПИ № ТУ 14-00520

Кылаабынай редактор М. П. СТАРКОВА.

Хаһыат нэдиэлэ иккитэ тахсар. Редакцияҕа кирибит суруктар төнүбүттэр.

Матырыйаалга ахтыллар чакчылар иһин эппитинэн сурук ааптара сүгэр. Ааптар суругар этиллэр санаа хаһыат тутуһар хайысхатынан атын буолуон сөп. Быллариилэр, рекламалар ис хоһооноругар эппитинэнни тутуһар киһи сүгэр.

® Реклама быһытынан бэчээттэнэр.

Хаһыат 46 №-гэр 16 ч. илин баттанна, 17 ч. график быһытынан бэчээкэ бэрилиннэ. Компьютернай талыта, верстка оройуоннаагы «Индибир уоттара» хаһыат редакциянай-полиграфической комплекска оҕоһулан бэчээттэннэ.
Редакция, типография, таһаараччы аадырыһа: Муома улуһа, Хонуу сэл., кап. Елкин уул. 4 №-р. Кэмэйэ 1 усул. бөч. л. Тиража 360. Сыаната дуоҕар быһытынан. Телефоннара: 8(41150)2-10-21. Электроннай почта: indigir-uottara@vandex.ru